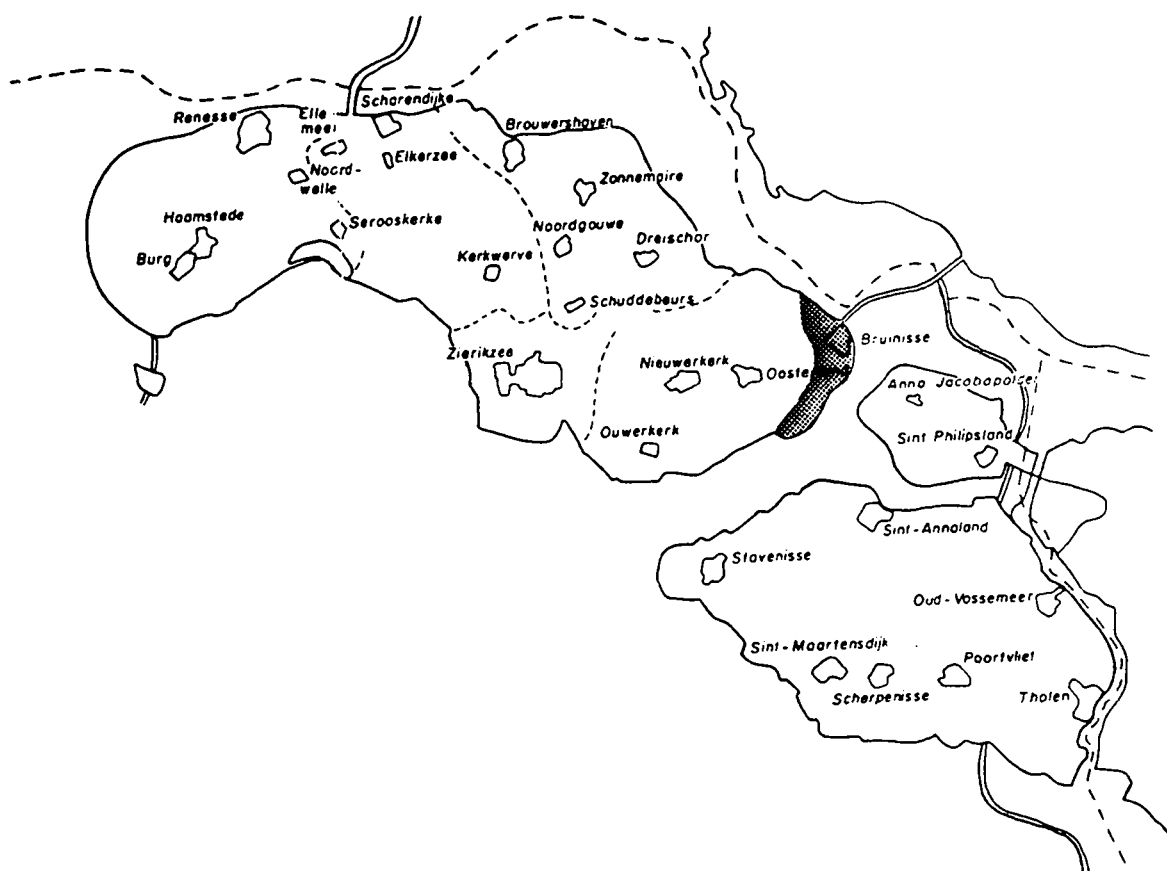

monumenten inventarisatie project Zeeland

gemeentebescrijving

bruinisse

(december 1991)

B. I. Sens

INHOUD

	<u>Blz.</u>
VOORWOORD	5
1. INLEIDING	6
2. BODEMGESTELDHEID	6
3. GRONDGEBRUIK	6
4. INFRASTRUCTUUR	7
4.1 Wegen	7
4.2 Waterwegen, havens en veren	7
4.3 Tramlijn	7
5. NEDERZETTINGEN	8
5.1 Algemeen	8
5.2 Bruinisse	8
5.3 Buitengebied	10
6. NABESCHOUWING INVENTARISATIE	11
7. GEBIED MET BIJZONDERE WAARDE	11

LITERATUURLIJST

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN

TYPOLOGIE

AFBEELDINGEN

VOORWOORD

Wat is het Monumenten Inventarisatie Project?

Door het rijk is in samenwerking met de provincies en de vier grote steden een project ontwikkeld dat als doel heeft de inventarisatie van jonge bouwkunst en stedenbouw in Nederland. "Jonge" betekent hier: tot stand gekomen in de periode midden 19e eeuw - Tweede Wereldoorlog.

De verkregen gegevens worden landelijk verzameld en verwerkt. Ze kunnen dienen als uitgangspunt voor verder onderzoek en voor het te voeren beleid van rijk, provincies en gemeenten. Ze bestaan uit regio- en gemeentebeschrijvingen en uit de inventarisatieresultaten (veldwerk).

Regiobeschrijving

De inventarisatie wordt per provincie (of grote stad) gebiedsgewijs aangepakt. Daartoe is de provincie Zeeland in drie werkgebieden verdeeld, namelijk Midden-Zeeland, Noord-Zeeland en Zeeuwsch-Vlaanderen.

Per gebied wordt eerst een regiobeschrijving gemaakt, met daarin een beschrijving van de historische en ruimtelijke ontwikkelingen in de periode ca. 1850 - 1945. Bij de beschrijving wordt globaal aandacht besteed aan de algemeen historische aspecten van bestuurlijke, landschappelijke, sociaal-economische en geografische aard.

Gemeentebeschrijving

Met behulp van de regiobeschrijving vindt nader onderzoek plaats per gemeente en per kern. In eerste instantie gebeurt dit op basis van literatuurstudie en vergelijkend kaartonderzoek. De resultaten hiervan worden aangevuld met gegevens uit de object- en complexinventarisatie. Het onderzoek leidt tot een korte beschrijving van de kernen per gemeente en de historische en ruimtelijke ontwikkeling daarvan, waarbij aandacht wordt besteed aan algemeen historische aspecten van onderwerpen die ook bij de regiobeschrijving zijn behandeld (zie boven).

Met behulp van (voornamelijk) historisch kaartmateriaal wordt inzicht gegeven in de ruimtelijke ontwikkelingen.

Wanneer een kern in de betrokken periode belangrijke functionele en stedenbouwkundige ontwikkelingen heeft doorgemaakt, wordt er bovendien een overzichtskaart toegevoegd van deze ontwikkelingen met een typologie van de uitbreidingen.

De regio- en gemeentebeschrijvingen vormen de basis voor het veldwerk. Het veldwerk bestaat uit inventarisaties van objecten, complexen en stedenbouwkundige structuren, die voor de periode belangrijk en/of kenmerkend of juist bijzonder zijn. Aan de gemeentebeschrijvingen is een samenvatting van het veldwerk en een adreslijst van geïnventariseerde objecten en complexen toegevoegd.

1. INLEIDING

De gemeente Bruinisse ligt in het oosten van Schouwen-Duiveland en heeft een oppervlakte van 44,02 km² (12,10 km² land, 31,33 km² water). De gemeente grenst aan de westzijde aan de Gemeente Duiveland, aan de noordzijde aan de provincie Zuid-Holland, aan de oostzijde aan de gemeente Sint Philipsland en de provincie Noord-Brabant en aan de zuidzijde aan de gemeente Tholen. Aan de noord-, oost- en zuidzijde wordt de gemeente omgeven door de wateren van Grevelingen, Zijpe en Mastgat (afb. 1). Binnen de gemeente ligt het dorp Bruinisse.

2. BODEMGESTELDHEID

Het gebied bestaat landschappelijk gezien uit jonge zeeklei van het nieuwland (afb. 2). Het wordt gevormd door jonge kreekkruggen, schorgronden en plaatgronden.

De afwatering van het gebied had oorspronkelijk en tot ver in de 20ste eeuw op natuurlijke wijze plaats. De vroegere suatiesluis bij de oude gemeentehaven van Bruinisse, aan de mond van de Dee, is in 1911 vervallen. In 1910 werd een nieuwe suatiesluis, twee kilometer zuidelijker langs het Zijpe bij de zogenaamde "Kraag" in gebruik gesteld. Deze sluis deed dienst tot 1957, toen het water naar het nieuwe gemaal bij Ouwerkerk werd gevoerd.

Het water werd afgevoerd via enkele kronkelige hoofdwatertgangen, waar rechte, kleine waterwegen op uitkwamen.

Bij de herverkaveling in de jaren vijftig onderging het waterlopenpatroon verandering, waarbij de kronkelige sloten kwamen te vervallen ten gunste van een strak slotenpatroon.

3. GRONDGEBRUIK

De gemeente Bruinisse is een akkerbouwgebied. De suikerbietenteelt nam na het wegvallen van de meekrapnering (ca. 1870) een belangrijke positie in. In het gebied was een regelmatige verkaveling in blokken en stroken aanwezig.

Bij de herverkaveling in de jaren vijftig onderging het verkavelingspatroon sterke wijzigingen, waarbij ondermeer de gemiddelde oppervlakte van een kavel werd verdrievoudigd. Voor de kavelrationalisatie was het nodig dat oude sloten werden gedempt, wegen werden opgebroken en het terrein werd geëgaliseerd.

Ten gevolge van de verbetering van de waterhuishouding werd meer grond geschikt voor akkerbouw.

4. INFRASTRUCTUUR

4.1 Wegen

Het gebied heeft een strak wegenpatroon, typerend voor het nieuwland. De meeste wegen staan loodrecht op elkaar. De nieuwlandpolders onderscheiden zich door een combinatie van verharde verbindingswegen met onverharde agrarische ontsluitingswegen.

Nadat het veer Anna Jacobapolder-Zijpe in 1847 in gebruik kwam, werd de weg van het Zijpe via Nieuwerkerk naar Zierikzee van meer belang en al spoedig verhard en als provinciale weg onderhouden. Geleidelijk aan werden meer wegen verhard. De herverkaveling van 1954-'60 bracht grote veranderingen. Veel bestaande wegen kwamen te vervallen, nieuwe wegen werden aangelegd en andere "gereviseerd".

4.2 Waterwegen, havens en veren

Bruinisse werd omgeven door hoofdwatergeulen. De Grevelingen, ten noorden van de gemeente, had tot de aanleg van de Grevelingendam in 1962 een verbinding met Kramer, Slaak en Zijpe. Het Zijpe loopt ten oosten en het Mastgat ten zuidoosten van de gemeente.

In de gemeente bevinden zich diverse havens: de oude gemeentehaven, de nieuwe gemeentehaven, de voormalige tramweghaven annex veerhaven, de vluchthaven en de recentelijk aangelegde jachthaven bij het recreatiecomplex Aquadelta en de werkhaven voor de Deltawerken.

De oude gemeentehaven werd in de inventarisatieperiode verschillende malen vergroot. In de jaren vijftig werd deze haven over ca. 150 meter met zand volgespoten en werd een nieuwe haven ten westen van de oude aangelegd. De oude gemeentehaven wordt sindsdien gebruikt als reparatiehaven. Deze werd in 1990 gemoderniseerd.

In 1900 werd bij Zijpe de tramweghaven annex veerhaven aangelegd. Deze laatste was tot 1988 in gebruik, maar is niet meer in de oorspronkelijke staat. In 1931 werd de rijksvluchthaven aangelegd als toevlucht voor schepen die op de drukke vaarroute van Rotterdam en de Rijn naar België bij slecht weer in moeilijkheden dreigden te komen.

Vanaf 1847 was er een geregelde veerdienst tussen Anna Jacobapolder en Zijpe. Deze was tot 1988 in de vaart. Er was voorts ondermeer een veerdienst naar Stavenisse en naar Numansdorp.

4.3 Tramlijn

In 1891 werd concessie aangevraagd voor een stoomtram of lokaalspoor van Brouwershaven over Zonnemaire, Noordgouwe, Zierikzee, Zijpe, Anna Jacobapolder, Sint Philipsland naar Steenberg. Daar kon men aansluiting krijgen op de spoorlijn naar Roosendaal. De Rotterdamsche Tramweg Maatschappij (RTM) verklaarde zich bereid deze lijn aan te leggen. De uiteindelijke lijn, die geopend werd in 1900, bestond uit twee gedeelten, die door een stoombootdienst over het Zijpe met elkaar waren verbonden. Aan beide zijden van het Zijpe had het Rijk gezorgd voor zogenaamde tramweghavens.

Naast het vervoer van passagiers, was de tramlijn van essentiële betekenis voor het transport van suikerbieten naar de diverse fabrieken. Overal langs de lijn moeten laadplaatsen zijn geweest. Die laadplaatsen waren meestal voorzien van een weegbrug. Soms was het bietenvervoer zo groot, dat speciale fabriekswagons werden ingezet.

De bietenoogst werd ten dele in schepen overgeslagen.

De tramlijn heeft dienst gedaan tot de watersnoodramp in 1953.

5. NEDERZETTINGEN

5.1 Algemeen

Binnen de gemeente liggen het dorp Bruinisse en het voormalige gehucht Zijpe.

In de eerste helft van de 19e eeuw groeide het aantal inwoners van 970 in 1815 tot 1537 in 1849.

De in 1847 ingepolderde Anna Jacobapolder, het noordelijk deel van Sint Philipsland, behoorde tot 1858 bij de gemeente Bruinisse. Toen dit gebied in 1858 bij Sint Philipsland werd gevoegd, verminderde het aantal inwoners van Bruinisse. Een bevolkingsgroei vond plaats met de opkomst van de mossel- en oesterkweek in de jaren zeventig van de vorige eeuw.

Na de stormramp in 1911 daalde de bevolking weer enigszins.

Inwonertal				
	1849	1899	ca. 1940	1991
Bruinisse	1537	2611	2400	3167

5.2 Bruinisse

Het dorp (afb. 3,4,5) werd in de tweede helft van de 15e eeuw gesticht na bedijking van de schorren en slikken in dezelfde eeuw. Het werd aangelegd volgens het grondplan van een halve ring om de kerk en een straat (Oudestraat) uitlopend op de haven. Bruinisse is van oudsher een vissersplaats, terwijl ook de landbouw een bron van bestaan vormde. Er waren drie meestoven.

De mosselhandel kwam in de tweede helft van de 19e eeuw tot bloei. Aanvankelijk was de visserij vrij, maar vanaf 1870 werden mossel- en oesterbanken verpacht. De handel was vooral gericht op Engeland, België en Frankrijk en in de Eerste Wereldoorlog (vooral) op Duitsland.

De vissersvloot groeide dermate, dat de haven in 1872 en 1912 moest worden vergroot. Er ontstond bedrijvigheid die verbonden was met de visserij, zoals in 1888 de Scheepstimmerwerf aan de Steinstraat, waar men tot op heden reparatiewerkzaamheden verricht. In de jaren dertig, toen men overging op ijzeren kotters met motoren, vestigde zich een tweetal machinefabriekjes in Bruinisse.

In de Eerste Wereldoorlog werden er veel gezouten mosselen naar Duitsland geëxporteerd. De mosselen werden in huisindustrieën gekookt en uitgepeld en naar verkooppunten gebracht. In schuren werden de mosselen verzameld, vervolgens verpakt in vaten, gezouten en met de trein naar Duitsland ver-

voerd. Het was voor Bruinisse een gouden tijd en praktisch de hele bevolking was erbij betrokken. Er werden diverse fabrieken gebouwd die met de verwerking te maken hadden, zoals bijvoorbeeld een maalderij. Na de Eerste Wereldoorlog was deze bloeiperiode echter weer snel voorbij. Er zijn geen sporen in de bebouwing van terug te vinden.

Naast het kweken van mosselen bestond ook de oesterteelt. Vooral ten zuidoosten van de oude gemeentehaven bevonden zich oesterputten. De oesterteelt hield stand tot 1964 en van de oesterputten is nu vrijwel niets meer terug te vinden.

Rond 1866 (afb. 3) stond er bebouwing rond de kerk (na de Tweede Wereldoorlog vervangen) aan Kerkplein, Korte Ring, Lange Ring, Deestraat, Nieuwstraat, Oudestraat en een gedeelte van de Kerkstraat en Steinstraat. In de omgeving van de kern bevond zich enige verspreide bebouwing, waaronder twee meestoven (gesloopt).

Naar aanleiding van de bloei van de mossel- en oestercultuur, kwamen er veel arbeiders naar Bruinisse. Deze moesten gehuisvest worden. Vanaf 1870 werd de Steinsweide, ten westen van de oude kern, bebouwd: Schoolstraat, Molenstraat en Weststraat werden parallel aan de Kerkstraat aangelegd en de Noordstraat kwam hier haaks op te staan. Er ontstonden verschillende slopjes waarvan enkele fragmenten nu nog bestaan.

De bebouwing aan de dijk (Noorddijk, Steinstraat) breidde zich uit, evenals aan de Boomdijk en de Nieuwstraat. Aan de Noorddijk werd in 1868 de Gereformeerde Kerk gebouwd, die in 1904 werd vervangen. Daarnaast staat de pastorie. De overige kerkgebouwen zijn, na verwoesting in de Tweede Wereldoorlog, vervangen.

In 1868 verrees aan de Dorpsweg het landhuis van de familie Van Vessum, dat vanaf 1893 in gebruik is als dokterswoning.

Ten zuidoosten van de kern begon men rond de eeuwwisseling met het bouwen van woningen aan de Schipperslaan.

Na de demping van de Dee (Deestraat) in 1914, werd de Burgemeester Hagelaan aangelegd en bebouwd. Ook de Schipperslaan werd volgebouwd en de bebouwing aan de Dorpsweg werd uitgebreid. Aan laatstgenoemde bleef een verspreide structuur gehandhaafd.

Aan de Boomdijk, Schipperslaan en Burgemeester Hagelaan zijn in de jaren rond 1920 een aantal arbeiderswoningen van eenzelfde karakter, met topgevels naar de straat, gebouwd.

Bruinisse is door verschillende rampen getroffen. In 1911 was er een stormramp, waarbij de havendam wegsloeg. Als gevolg hiervan zijn veel vissers naar Rotterdam of Pernis vertrokken.

In 1944 kwam bij de inundatie ook Bruinisse onder water te staan. Bij een bombardement door de geallieerden in 1945 werden er 158 woningen totaal verwoest, 109 zwaar beschadigd en 184 licht beschadigd.

Daarna werd Bruinisse nog eens zwaar getroffen door de watersnood in 1953. Door dit alles treffen we - vervangende - nieuwbouw uit diverse perioden door de hele kern aan. Nieuw aangelegde nieuwbouw bevindt zich vooral ten zuidwesten van de oude kern.

De diverse uitbreidingen die Bruinisse in de periode 1850-1945 heeft gehad zijn weergegeven in de combinatiekaart van de ruimtelijke functionele ontwikkeling in hoofdlijnen en de typologie van de uitbreidingen in deze periode. Hierbij zijn geen gebieden met bijzondere waarde aan te geven.

5.3 Buitengebied

Het buitengebied van de gemeente Bruinisse heeft een agrarisch karakter. De boerderijen zijn voornamelijk langs de Langeweg gesticht. Opvallend is dat in het gebied verschillende grijze stenen schuren uit het begin van deze eeuw zijn gebouwd, niet alleen als vervanging, maar ook als nieuwbouw.

Veel boerderijcomplexen zijn niet meer geheel in originele staat, mede als gevolg van de diverse rampen.

Aan de oostzijde van de Bruinissepolder, aan het water van het Zijpe, bevindt zich het voormalige gehucht Zijpe.

In de buurt van het bij een dijkval in 1780 in het water verdwenen oude Zijpe, ontstond rond 1900 het nieuwe Zijpe. Hier meerde vanaf 1847 de veerboot Anna Jacobapolder-Zijpe en werd in 1900 de tramhaven aangelegd. Deze laatste was tot 1953 als tramhaven en tot 1988 als veerhaven in gebruik.

In de Tweede Wereldoorlog werden verschillende huizen afgebroken en andere weggebombardeerd, waardoor van het oorspronkelijke gehucht niet veel over is.

6. NABESCHOUWING INVENTARISATIE

De kern Bruinisse heeft in de periode 1850-1945 relatief forse uitbreidingen gekregen. Deze stedenbouwkundige wijzigingen zijn verduidelijkt in een hierbij gevoegde "Typologie". Voor de huidige toestand betekent dit echter dat over het algemeen slechts het stratenpatroon is terug te vinden, aangezien de bebouwing in de kern zwaar heeft geleden onder de inundaties van 1944 en 1953 en het bombardement in 1945. Hierdoor wordt de vooroorlogse bebouwing op vele plaatsen afgewisseld door na-oorlogse bebouwing die werd geplaatst ter vervanging van verwoeste of zwaar beschadigde panden.

In het oudste deel van de kern treffen we nog slechts enkele individuele objecten van enige waarde uit de inventarisatieperiode aan. Hetzelfde geldt echter ook voor de uitbreiding uit de periode 1850-1945. Enkele straten zijn in deze periode aangelegd maar van aaneengesloten of homogene structuren is nauwelijks meer sprake. Gedeelten van straten vertonen nog in grote lijnen de oorspronkelijke karakteristieken, hoewel met name de eenvoudige woonbebouwing door kozijnvergrotingen, versoberingen en niet originele dakkapellen wordt verstoord. Karakteristieke arbeidersbebouwing is nog te vinden aan gedeelten van de Noorddijk, Steinstraat en Bergstraat.

Bijzonder en volkskundig interessant zijn enkele restanten van slopjes: zeer smalle, dwars op de hoofdweg staande woonstraatjes, karakteristiek voor de periode van toenemende arbeidersbevolking aan het einde van de 19e eeuw; bijvoorbeeld aan de Steinstraat en de Nieuwstraat.

De Dorpsweg vormt een belangrijke uitvalsweg en bezit enkele, voor deze lokatie karakteristieke panden; het grote doktershuis is hiervan het meest opvallende.

Objecten die door afmetingen, functie en architectuur in het dorpsbeeld opvallen, zijn de Gereformeerde kerk met pastorie aan de Noorddijk en het complexe van drogisterij en uitgeverij "De Palmboom" aan de Nieuwstraat.

Van de oorspronkelijke bebouwing met betrekking tot visserij en mossel- en oestercultuur is nagenoeg niets meer over, nadat in 1990 de reparatiehelling in de oude gemeentehaven is gemoderniseerd.

Het gehucht Zijpe bezit geen bebouwing van enige waarde in het kader van het M.I.P.; vrijwel alles stamt van na de verwoestingen in de Tweede Wereldoorlog. De Rijksvluchthaven en de voormalige veerhaven worden in hoofdstuk 7 besproken.

De hoeveelheid waardevolle boerderijen in het buitengebied is vrij klein. Een aantal bezit onderdelen van vóór 1850 of van na 1945. De complexen aan de Vriesesweg 2 en Noorddijk 35 bestaan nog grotendeels uit vrij gave onderdelen uit de inventarisatieperiode. Interessant, maar waarschijnlijk met een ouder woonhuis, is het complex aan de Langeweg 10.

7. GEBIED MET BIJZONDERE WAARDE (Afbeelding 6)

Rijksvluchthaven en voormalige veerhaven, Zijpe, Vluchthavenweg te Zijpe

De complexen van de Rijksvluchthaven en de voormalige veerhaven annex tramweghaven van de Rotterdamsche Tramweg Maatschappij bij het gehucht Zijpe zijn belangrijk als infrastructurele elementen. Veel bebouwing en

veel onderdelen van de tramweg- en veerhaveninstallaties (fuik etc.) zijn van na de Tweede Wereldoorlog. Het voormalige veer Anna Jacobapolder-Zijpe met de bijbehorende havens aan weerszijden van de vaargeul het Zijpe, bezit historische waarde als voorbeeld van de vele kleine Zeeuwse veren die ooit bestaan hebben.

Het was de laatste kleine veerverbinding die werd opgeheven.

LITERATUURLIJST

W.J.J. Boot, Zijpe-Anna Jacobapolder 1900-1988, Afscheid van ons scheepvaartbedrijf, Zierikzee 1988.

Encyclopedie van Zeeland, 3 delen, Middelburg.

Historische Atlas Zeeland, chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000, Landsmeer, 1989.

J. Huibers, Bruinisse zoals het was ..., Zierikzee 1972.

S.A. Jumelet, Bruinisse in de loop der eeuwen 1467-1984, Bruinisse 1985.

S.A. Jumelet, Bruinisse in oude ansichten, Zaltbommel 1977.

J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V. Zeeland, Zaltbommel 1971 (oorspr. Leeuwarden 1866).

J.C. Reitsma-d'Ancona, Bruinisse met vlag en wimpel 1468/1968, (Middelburg, 1968).

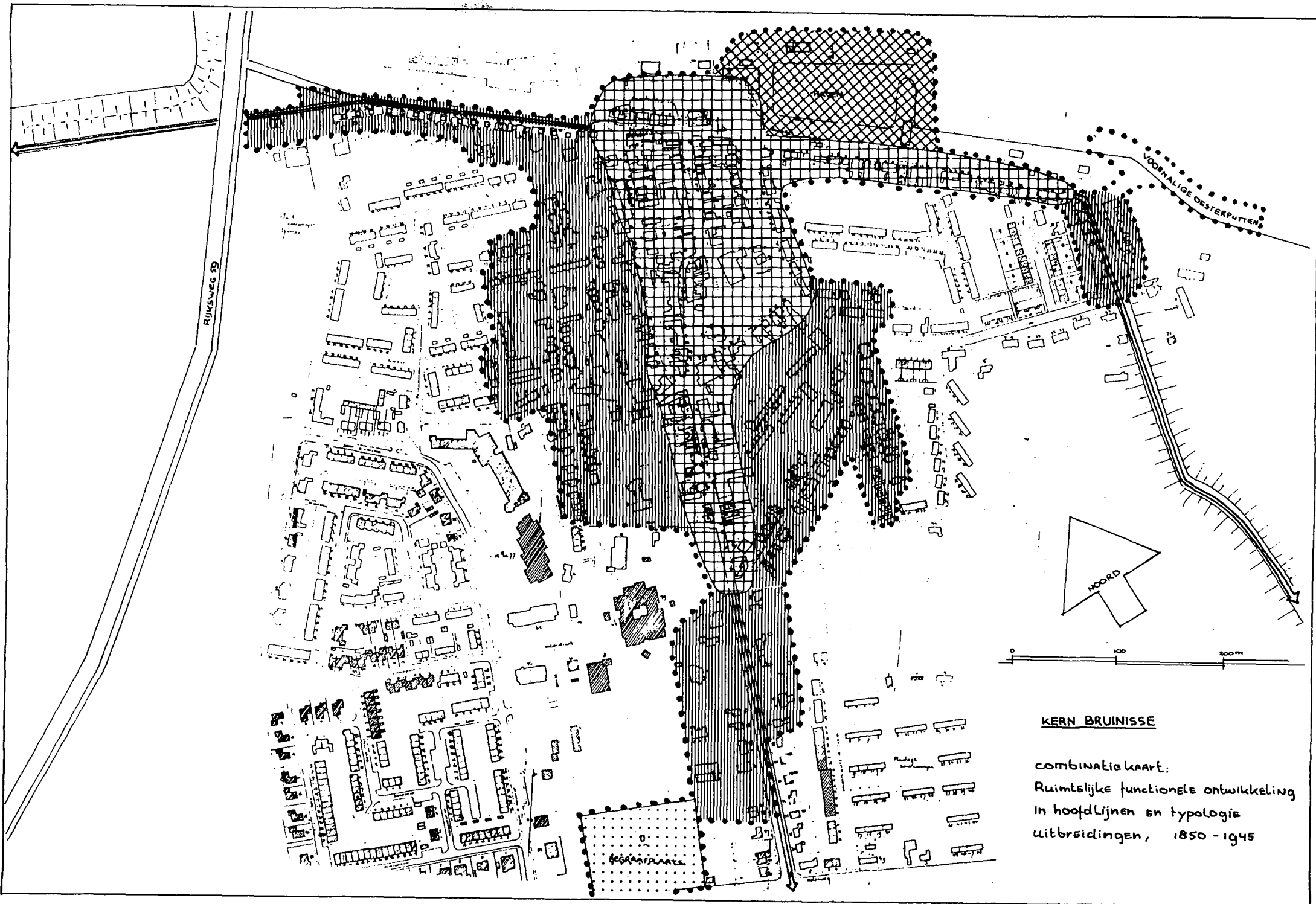
H. Uil en G.C. Groenleer, De Gemeente van huis uit. Een tocht langs de gemeentehuizen van Schouwen-Duiveland en Sint Philipsland, Zierikzee 1989.

M.H. Wilderom, Tussen Afsluitdammen en Deltadijken II, Noord-Zeeland (Schouwen-Duiveland, Tholen en Sint Philipsland), Middelburg 1964.

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN

Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-BR-011	0002532	Bruinisse	Bruinisse	Bergstraat	3,7,9
ZL-BR-002	0002523	Bruinisse	Buitengebied	Boomdijk	
ZL-BR-031	0002552	Bruinisse	Bruinisse	Boomdijk	16
ZL-BR-030	0002551	Bruinisse	Bruinisse	Boomdijk	17
ZL-BR-022	0002543	Bruinisse	Bruinisse	Deestraat	1,3
ZL-BR-018	0002539	Bruinisse	Bruinisse	Deestraat	27
ZL-BR-019	0002540	Bruinisse	Bruinisse	Deestraat	30
ZL-BR-020	0002541	Bruinisse	Bruinisse	Deestraat	6,8
ZL-BR-017	0002538	Bruinisse	Bruinisse	Deestraat	9
ZL-BR-032	0002553	Bruinisse	Bruinisse	Dijkstraat	11,13
ZL-BR-029	0002550	Bruinisse	Bruinisse	Dijkstraat	14
ZL-BR-023	0002544	Bruinisse	Bruinisse	Dorpsweg	16
ZL-BR-034	0002555	Bruinisse	Bruinisse	Dorpsweg	23,25
ZL-BR-024	0002545	Bruinisse	Bruinisse	Dorpsweg	5
ZL-BR-036	0002557	Bruinisse	Bruinisse	Dorpsweg	55,59,61,65
ZL-BR-035	0002556	Bruinisse	Bruinisse	Dorpsweg	57
ZL-BR-025	0002546	Bruinisse	Bruinisse	Dorpsweg	6
ZL-BR-045	0002566	Bruinisse	Bruinisse	Havendijk/Steinstraat	
ZL-BR-049	0005380	Bruinisse	Bruinisse	Havenkade	2
XL-BR-049	0005385	Bruinisse	Bruinisse	Havenkade	21
ZL-BR-009	0002530	Bruinisse	Bruinisse	Havenkade	7
ZL-BR-048	0005384	Bruinisse	Bruinisse	Havenkade	9
ZL-BR-007	0002528	Bruinisse	Bruinisse	Kerkstraat	1
ZL-BR-005	0002526	Bruinisse	Bruinisse	Kerkstraat	10
ZL-BR-006	0002527	Bruinisse	Bruinisse	Kerkstraat	12
ZL-BR-050	0005381	Bruinisse	Bruinisse	Kerkstraat	16
ZL-BR-040	0002561	Bruinisse	Buitengebied	Langeweg	1
ZL-BR-042	0002563	Bruinisse	Buitengebied	Langeweg	10
ZL-BR-041	0002562	Bruinisse	Buitengebied	Langeweg	2
ZL-BR-014	0002535	Bruinisse	Bruinisse	Molenstraat	17,19,21,25
ZL-BR-013	0002534	Bruinisse	Bruinisse	Molenstraat	5
ZL-BR-015	0002536	Bruinisse	Bruinisse	Nieuwstraat	14,16
ZL-BR-016	0002537	Bruinisse	Bruinisse	Nieuwstraat	8
ZL-BR-004	0002525	Bruinisse	Bruinisse	Noorddijk	18-24,19-23
ZL-BR-051	0005382	Bruinisse	Bruinisse	Noorddijk	31
ZL-BR-037	0002558	Bruinisse	Bruinisse	Noorddijk	35
ZL-BR-038	0002559	Bruinisse	Bruinisse	Noorddijk	35
ZL-BR-003	0002524	Bruinisse	Bruinisse	Noorddijk	45
ZL-BR-010	0002531	Bruinisse	Bruinisse	Noordstraat	17

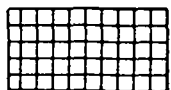
Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-BR-039	0002560	Bruinisse	Buitengebied	Oudendijk	1
ZL-BR-008	0002529	Bruinisse	Bruinisse	Oudestraat	13
ZL-BR-021	0002542	Bruinisse	Bruinisse	Prinses Margrietstraat/Deestraat	/5
ZL-BR-044	0002565	Bruinisse	Buitengebied	Rijksstraatweg	9
ZL-BR-012	0002533	Bruinisse	Bruinisse	Schoolstraat	1,7,11
ZL-BR-033	0002554	Bruinisse	Bruinisse	Steinstraat	10
ZL-BR-026	0002547	Bruinisse	Bruinisse	Steinstraat	15
ZL-BR-027	0002548	Bruinisse	Bruinisse	Steinstraat	21
ZL-BR-028	0002549	Bruinisse	Bruinisse	Steinstraat	24,25
ZL-BR-047	0005383	Bruinisse	Bruinisse	Tarwestraat	2
ZL-BR-001	0002522	Bruinisse	Zijpe-haven	Vluchthavenweg	
ZL-BR-043	0002564	Bruinisse	Buitengebied	Vriesesweg	2
ZL-BR-046	0002567	Bruinisse	Zijpe	Zuidweg	

KERN BRUINISSE

combinatiekaart:
 Ruimtelijke functionele ontwikkeling
 in hoofdlijnen en typologie
 uitbreidingen, 1850 - 1945

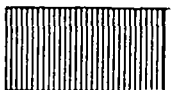
Verklaring bij kaart: Ruimtelijke functionele ontwikkeling in hoofd-
lijnen \ Typologie uitbreidingen 1850-1945

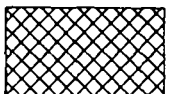
bestaande kern 1850

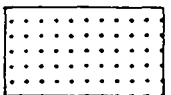
begrenzing kern 1945

niet stedelijk algemeen

bedrijven

begraafplaats

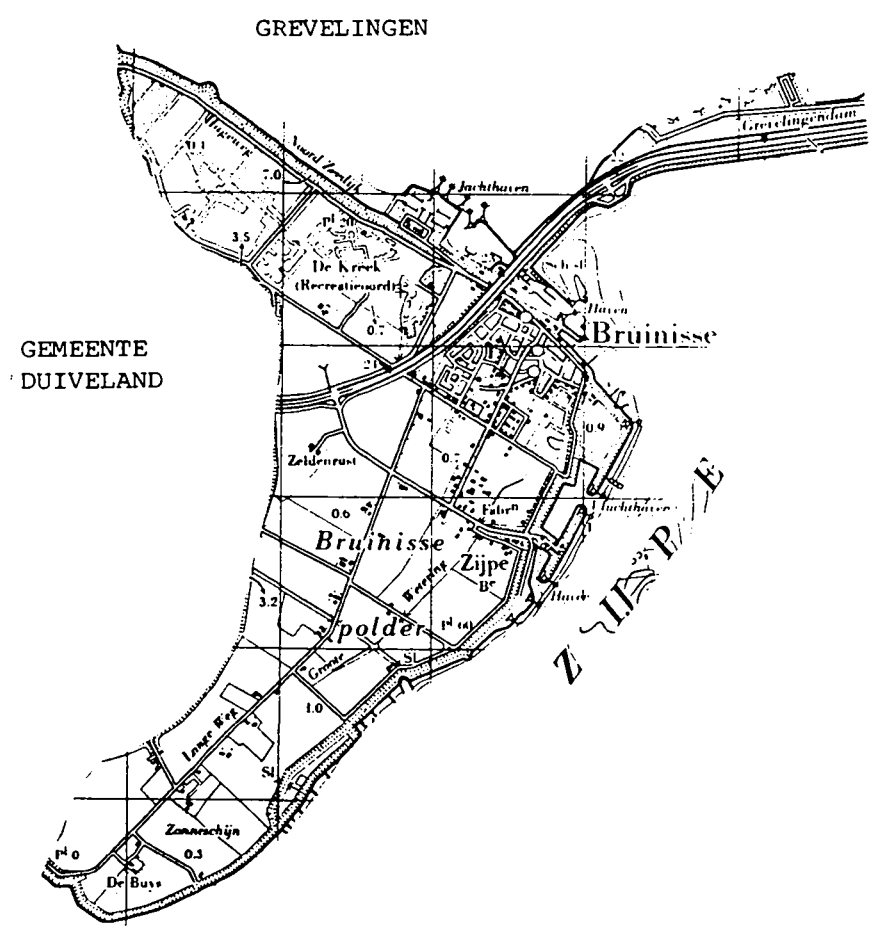
lineaire ontwikkeling

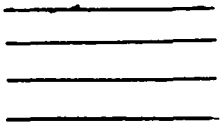
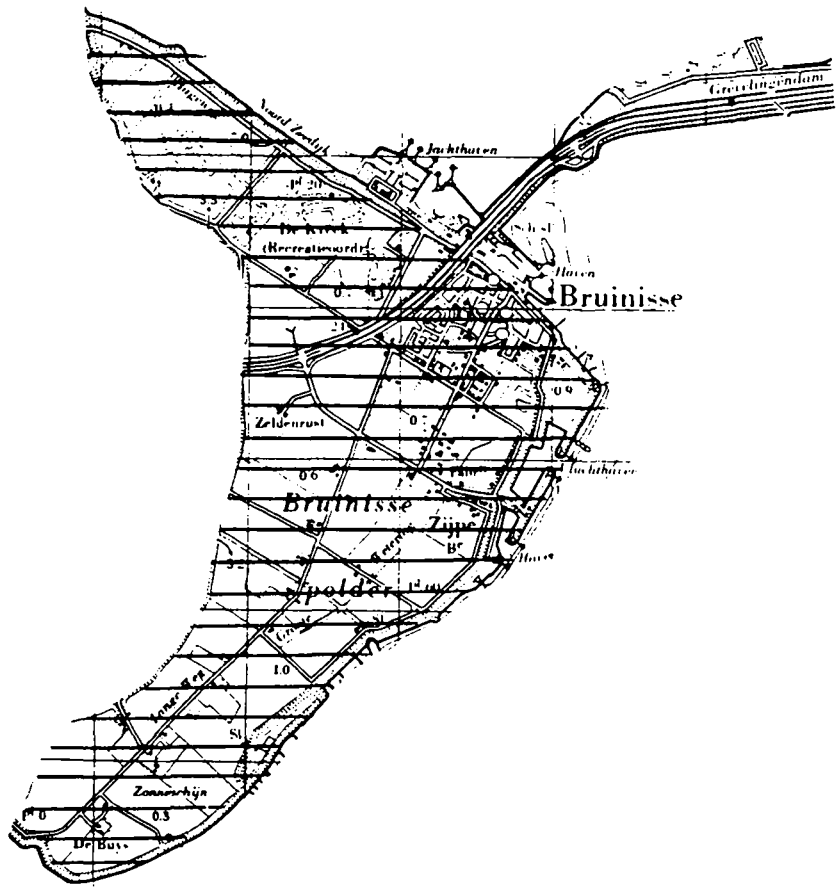
hoofdweg

AFBEELDINGEN

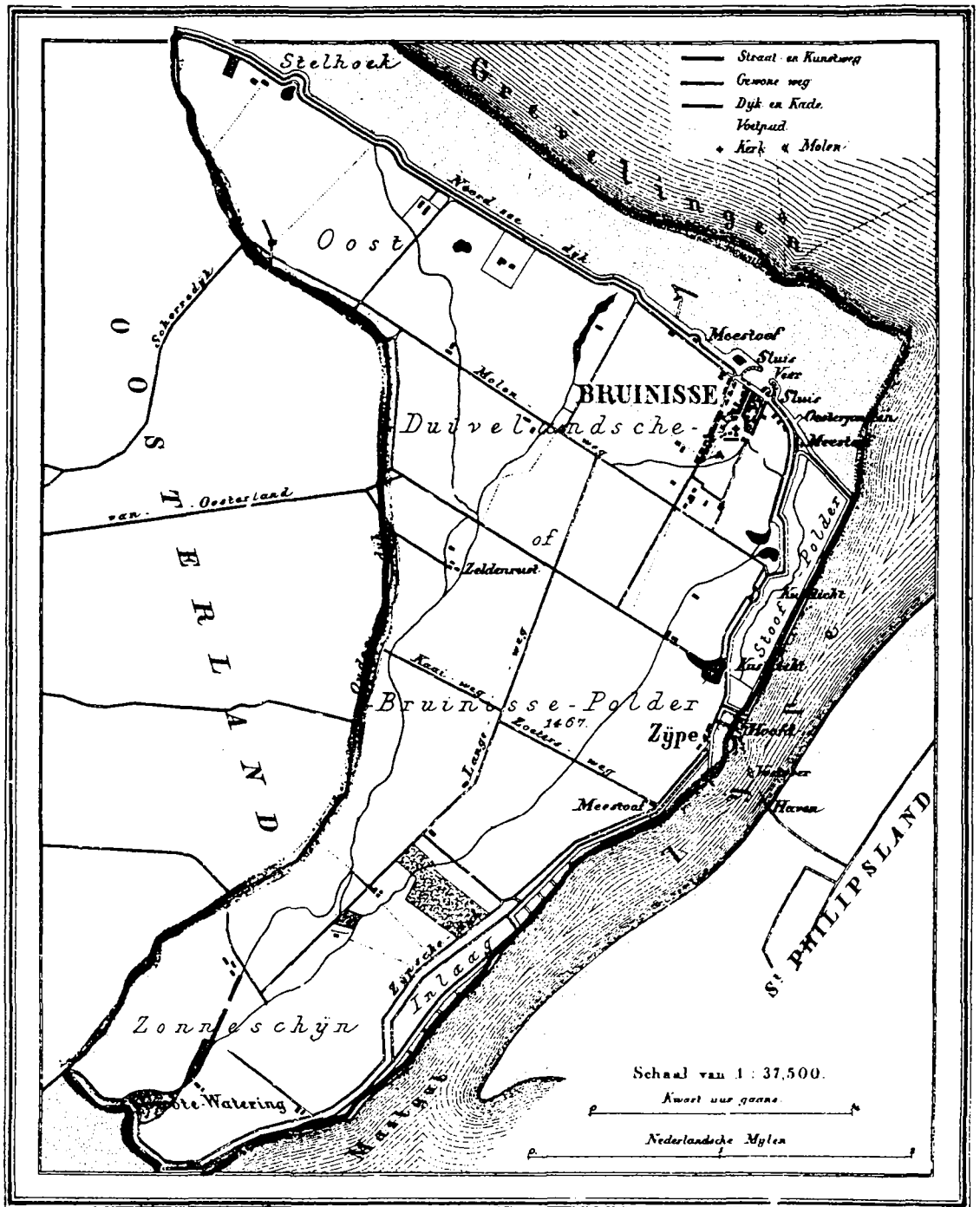
1. Gemeente Bruinisse, topografische kaart 1980.
2. Bodemkaart en legenda landschapstypen.
3. Gemeente Bruinisse, 1866 uit:
J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V, Zeeland Zaltbommel 1971
(oorspr. Leeuwarden 1866).
4. Bruinisse, topografische kaart ca. 1935.
5. Bruinisse, met geïntariseerde panden, 1989.
6. Gebied met bijzondere waarde: Rijksvluchthaven en voormalige veerhaven.

M A S T G A T

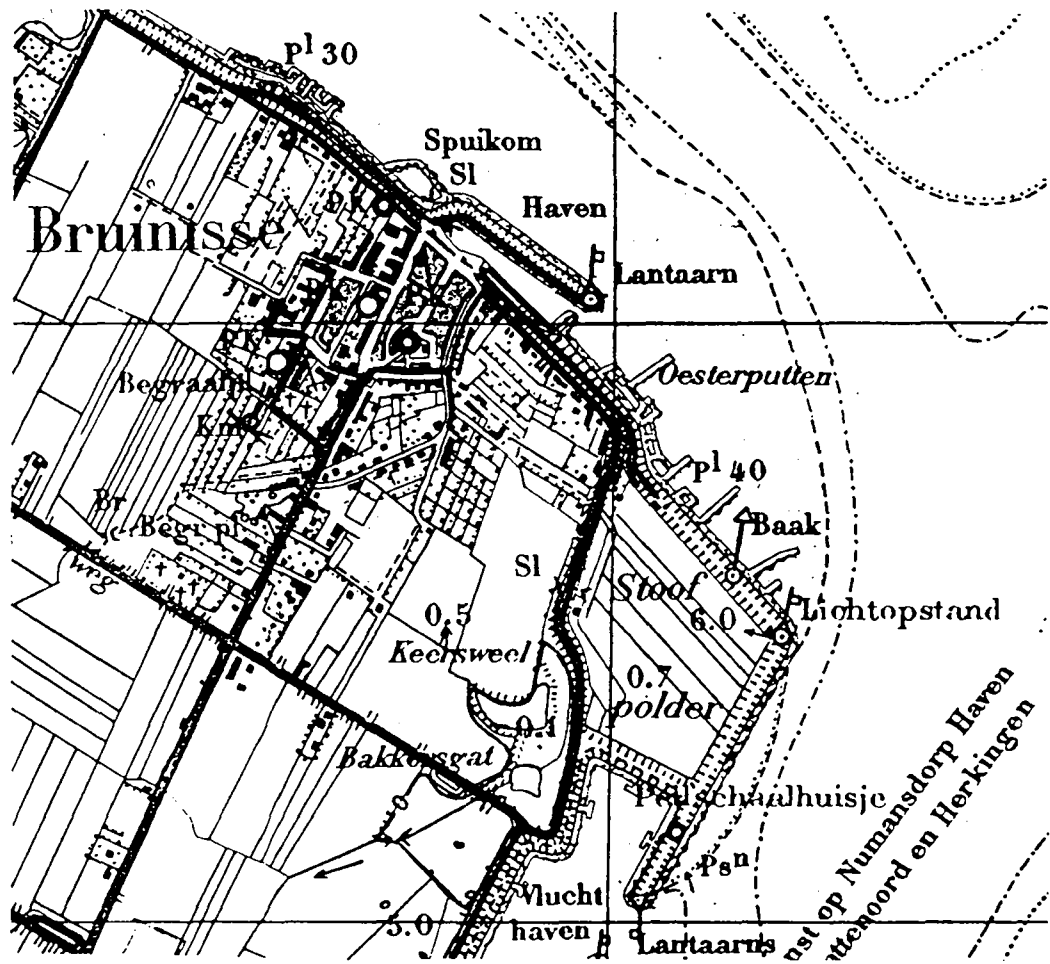
NIEUWLAND

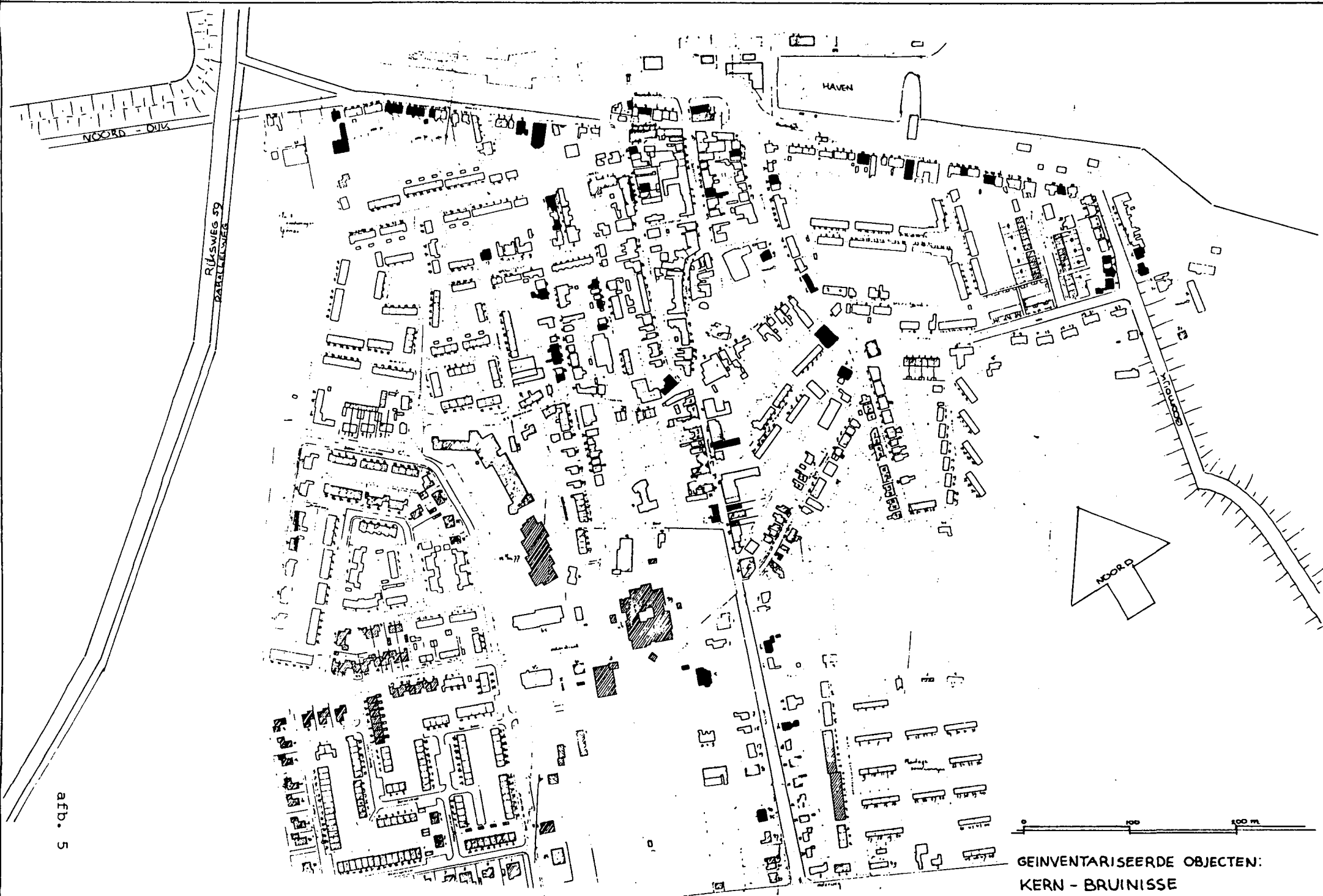

1866.

852 Bunders. 1550 Inwoners.

Uitgave van Hugo Juringar te Leeuwarden

NOORD - Dijk

Rijksweg 59
Parallelweg

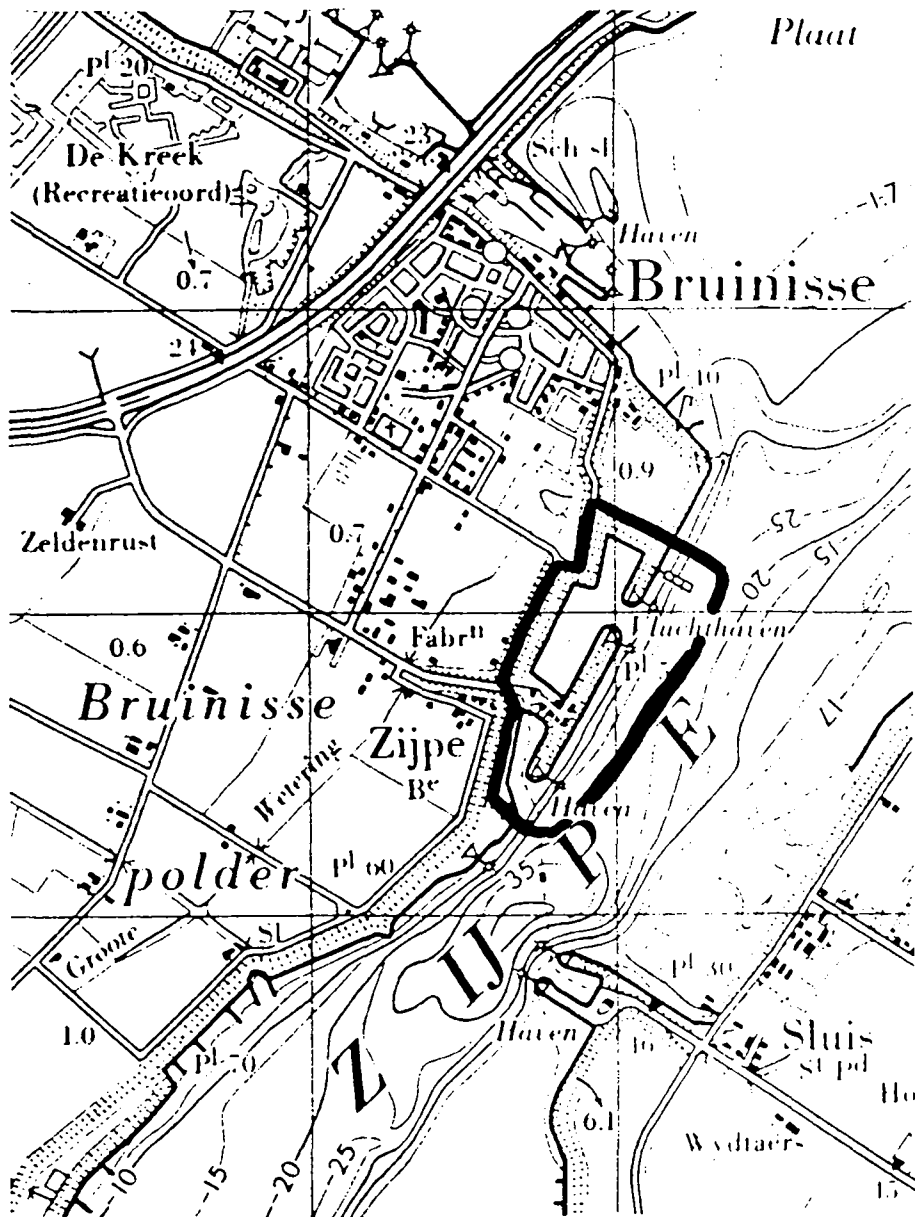
HAVEN

NOORD

0 100 200 m

GEINVENTARISEERDE OBJECTEN:
KERN - BRUINISSE

afb. 5

Gebied met bijzondere waarde:
 Vluchthaven en vml. veerhaven
 te Zijpe